TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

ARSTITEADUSKONNA

STOMATOLOOGIAOSAKONNA

IV/V KURSUSE

MENETLUSPRAKTIKA JUHEND

Tartu 1970

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

ARSTITEADUSKONNA

STOMATOLOOGIAOSAKONNA

IV/V KURSUSE

MENETLUSPRAKTIKA JUHEND

Tartu 1970

I. MENETLUSPRAKTIKA ÜLESANDED

1. Menetluspraktika toimub Arstiteaduskonna stomatoloogiaosakonna üliõpilastele VIII semestri lõpul 8.VI - 2.VIII, s.o. 8 nädala vältel, ja IX semestri lõpul 12.I - 8.II, s.o. 4 nädala vältel.

2. Menetluspraktika ülesandeks on üliõpilaste teoreetiliste teadmiste kontroll ja rakendamine praktikasse, ülikoolis omandatud diagnostiliste aluste ning ravivõtete süvendamine ja täiendamine, ravitöö organisatsiooniga ja arsti töötingimustega tutvumine, samuti ka tutvumine stomatoloogilise abi organisatsiooni põhialustega.

3. Menetluspraktika toimub hästi organiseeritud raviasutustes - stomatoloogia polikliinikutes või polikliinikute stomatoloogiaosakondades, mis kinnitatakse Tartu Riikliku Ülikooli menetluspraktika baasideks lepingu alusel, mis on sõlmitud TRÜ Arstiteaduskonna ja ENSV Tervishoiuministeeriumi vahel.

4. Menetluspraktika VIII semestri lõpul toimub kolmes stomatoloogia põhiaines: terapeutilises, kirurgilises ja ortopeedilises stomatoloogias. Terapeutilises stomatoloogias töötab üliõpilane 16 tööpäeva, kirurgiaosakonnas 8 tööpäeva, ortopeediaosakonnas 24 tööpäeva. IX semestri lõpul toimub menetluspraktika laste ja täiskasvanute terapeutilises stomatoloogias 18 tööpäeva ja kirurgiaosakonnas 6 tööpäeva. Üliõpilase tööpäeva pikkus 6-päevase töönädala korral on 6 tundi.

5. Töötades stomatoloogilises raviasutuses peab üliõpilane tutvuma selle struktuuriga, spetsiaalkabinettide kasutamise korraga, vastuvõtu organiseerimisega (registratuuri töö) ja dokumentatsiooniga (ambulatoorsete kaartide täitmine, töövõimetuslehtede vormistamine, aruannete koostamine).

II. MENETLUSPRAKTIKA EELTÖÖD

6. Kateedri juhataja määrab üliõpilaste üksikute gruppide juhendajad, kusjuures iga õppebaasi juurde kinnitatakse oma juhendaja.

7. Menetluspraktika üldjuhendaja esitab õppeosakonnale 20. novembriks järgmise aasta õppebaaside nimekirja koos praktikale suunatavate üliõpilaste arvuga.

8. Järgnevalt koostab menetluspraktika üldjuhendaja üliõpilaste nimekirja üksikute baaside kaupa. Nimekirjad esitatakse Arstiteaduskonna dekanaadile päevikute ja komandeeringute vormistamiseks vähemalt üks kuu enne menetluspraktika algust.

9. Samal ajal viiakse läbi kateedri juhataja ja juhendajate poolt üliõpilastele instrueerimiskoosolek, kus tutvustatakse menetluspraktika ülesandeid ning programme.

10. Juhendajad-õppejõud selgitavad omalt poolt välja, kes nende grupi üliõpilastest vajavad korterit praktikaajaks, ja informeerivad sellest vastavate haiglate peaarste.

11. Arstiteaduskonna dekanaadi poolt varustatakse üliõpilased menetluspraktika päevikutega, kuhu üliõpilane kannab sisse tehtud tööd.

III. MENETLUSPRAKTIKA LÄBIVIIMINE

12. Üksikute õppebaaside juurde kinnitatud õppejõud- - juhendajad sõidavad enne menetluspraktika algust kohtadele ja selgitavad välja baaside valmisoleku üliõpilaste vastuvõtuks (töö- ja majutamistingimused).

13. Kohe pärast üliõpilaste saabumist tutvustab juhendav õppejõud peaarsti, osakonnajuhatajaid ja üliõpilasi menetluspraktika programmiga. Juhendaja poolt koostöös osakonnajuhatajaga koostatakse täpne töögraafik ning määratakse üliõpilasi juhendav arst, kelle subordinaatorina nad jäävad töötama. Töögraafikus tuleb näidata osakonnas töötamise aeg iga päev kellaajaliselt ja juhendava ordinaatori nimi.

Praktika alguse organiseerimisest informeerib õppejõud kirjalikult praktika üldjuhendajat.

14. Ajal, mis on ette nähtud igas osakonnas töötamiseks, täidab üliõpilane järgmisi ülesandeid:

a) teostab haige suuõõne ja hammaskonna põhjaliku läbivaatuse;

b) täidab pidevalt ambulatoorse kaardi ja koostab raviplaani. Enne ravi teostamist kontrollib juhendav ordinaator diagnoosi õigsust ja üliõpilase teoreetilisi teadmisi (topograafiline anatoomia, instrumentide kasutamine, ravimeetodi valik);

c) korraldab oma haigele kõigi vajalike analüüside ja uuringute teostamise ja viib läbi raviprotseduurid arsti juhendamisel;

d) tutvub osakonna töö organisatsiooniga ja töönäitajatega, töö aruandlusega;

e) koos arstiga võtab osa väljakutsete korras haigete kodusest teenindamisest;

f) võtab osa osakonna tootmiskoosolekutest;

g) täpsemalt on üliõpilaste ülesannete kohta igas osakonnas märgitud juhendi lõpus (vt. ptk. VI, VII, VIII).

IV. ÜLIÕPILASTE TÖÖ KONTROLL JA ARUANDLUS

16. Ilmudes menetluspraktika baasi, võtavad üliõpilased kantseleis päevikusse peaarsti allkirja ja pitsati tööle asumise kohta (päeviku lk. 8). Samasse tehakse ka sissekanded teise osakonda üleviimise puhul ja lõpuks, pärast praktika sooritamist, uuesti peaarsti allkiri ja pitsat tagasikomandeerimise kohta.

17. Töö kontroll toimub pidevalt üliõpilase juhendajaks kinnitatud arsti poolt, kes annab selle kohta iga päev allkirja üliõpilase päevikusse.

18. Ühes osakonnas töö lõpetamisel antakse üliõpilastele töö kohta hinnang (väga hea, rahuldav või mitterahuldav) ja iseloomustus vastava osakonnajuhataja poolt, mis kantakse samasse päevikusse (lk. 53).

Ühes osakonnas töö lõpetanud, koostab üliõpilane aruande ja täidab koondtabeli vastava töölõigu kohta.

19. Menetluspraktika lõpetamisel esitab üliõpilane päeviku ja tööaruande koos koontabelitega juhendajale - õppejõule ja sooritab arvestuse tehtud töö ulatuses. Arvestuse võtab vastu juhendav õppejõud koos peaarsti, osakonnajuhatajate ja juhendajate arstidega. Arvestus kantakse sisse protokolli.

20. Oma tööaruandes peab üliõpilane käsitlema järgmisi küsimusi:

a) töökoha ja töötingimuste üldkirjeldus koos raviasutuse organisatsiooni kirjeldusega (polikliiniku struktuur, koosseis, töönäitajad);

b) ravitud haigete loetelu üksikute nosoloogiliste vormide järgi igas osakonnas eraldi, näidates ravimeetodeid, keskmist ravi kestust ning ravi tulemusi;

c) operatsioonide ja ravimenetluste loetelu, mida üliõpilane pealt vaatas või mille juures assisteeris;

d) tähelepanekuid praktika vältel esinenud puuduste kohta ja ettepanekud nende parandamiseks;

e) koondtabel, milles üliõpilane näitab arvuliselt tehtud töö igas osakonnas.

21. Juhendajad - õppejõud töötavad põhjalikult läbi neile esitatud päevikud ja aruanded. Kontrollitud ja õigesti vormistatud dokumendid esitavad juhendajad stomatoloogiaosakonna menetluspraktika üldjuhendajale, lisades juurde oma aruande töö käigu ja tulemuste kohta, märkides ära esinenud puudused ning tehes ettepanekud töö edasiseks parandamiseks. (VIII semestri menetluspraktika kohta 5. septembriks, IX semestri materjalid 15. veebruariks.)

22. Et kindlustada ranget ja asjatundlikku menetluspraktika hindamist, saadab üldjuhendaja kogu laekunud praktikadokumentatsiooni eraldi kõikidele põhieriala õppejõududele, kes kontrollivad päevikuid oma eriala ulatuses ja hindavad menetluspraktika tulemusi diferentseeritult, iseloomustades iga üliõpilast eraldi vastavas aruandes.

23. Pärast hindamist erialaaine õppejõudude poolt saadetakse kogu menetluspraktika dokumentatsioon praktika üldjuhendajale tagasi (10. oktoobriks ja 15. märtsiks), kes koos kateedri juhatajaga diferentseeritud hinnete alusel kirjutab menetluspraktika üldhinde üliõpilaste menetluspraktika päevikusse ja õpinguraamatusse. Koondaruande esitab üldjuhendaja TRÜ õppeosakonda VIII semestri kohta 1. novemb-

riks, IX semestri kohta 1. aprilliks.

Toimunud menetluspraktikat analüüsitakse kateedri koosolekul, millest võtavad osa ka üliõpilased.

V. JUHENDAJATE ÜLESANDED.

1. Juhendava õppejõu ülesanded.

Igale rühmale määrab juhendaja-õppejõu kateedri juhataja.

Õppejõu ülesandeks on korraldada vahekorrad menetlusbaaside ja üliõpilaste vahel, koostada praktikumi graafik (koos peaarstiga), tutvustada üliõpilasi ja neid juhendavaid arste programmi, menetluspraktika juhendi, päeviku täitmise, aruande ja koondtabeli täitmise osas.

Kontrollida töödistsipliini ja üliõpilaste tööd ja teadmisi jooksvalt ja võtta vastu menetluspraktika lõpul arvestusi.

Ühtlasi annab õppejõud polikliinikus konsultatsioone oma erialal.

Juhendav õppejõud kontrollib oma rühma kahel väljasõidul: praktika algul ja praktika lõpul. (Tartus juhendavad õppejõud aga pidevalt vastavalt koormusele.)

Praktika algul toimub praktika organiseerimine koos polikliiniku peaarstiga ja osakonnajuhatajatega, praktika lõpul arvestuste vastuvõtmine. Mõlema sõidu tulemustest informeerib õppejõud praktika üldjuhendajat kirjalikult.

Juhendav õppejõud peab rangelt nõudma, et kõik üliõpilased täidaksid menetluspraktika programmi nõudeid ning esi-

taksid dokumentatsiooni õigeaegselt ja hästi vormistatult. (Vaata aruandlus ptk. IV.) Üliõpilaste kohta iseloomustuste koostamisel peab õppejõud arvestama mitte ainult tehtud tööd, vaid ka ühiskondlikku aktiivsust ja töödistsipliini.

Menetluspraktika dokumentatsiooni hilinenud ja nõutekohaselt vormistamata esitamine loetakse distsipliini rikkumiseks nii üliõpilase kui õppejõu poolt.

2. Kohapealsete juhendajate (osakonnajuhatajad, ordimaatorid) ülesanded.

Iga üliõpilane töötab menetluspraktikal ordinaatorite ja osakonnajuhatajate otseses alluvuses ja juhendamisel. Raviarstide otseseks ülesandeks on üliõpilasi maksimaalselt sisse lülitada raviasutuse töösse, andes neile jõukohaseid ülesandeid, eraldades haigeid valikuliselt.

Üliõpilaste poolt läbiviidud diagnostiline ja ravitöö teostatakse raviarsti kontrolli all. On soovitav ordinaatori poolt kontrollida enne uue ravimenetluse alustamist, kas üliõpilane tunneb teoreetiliselt vastava menetluse läbiviimise tehnikat, kas tal on selleks vajalikke teadmisi toporgaafilises anatoomias, intrumentide kasutamise osas jne.

Raviarst peab võimaldama üliõpilastele läbi viia programmis ettenähtud ülesanded, tõendama allkirjaga, et üliõpilane on oma ülesande täitnud, ja praktika lõpul iseloomustama ja hindama tema tööd või vastavat töölõiku.

VI. MENETLUSPRAKTIKA TERAPEUTILISE STOMATOLOOGIA ALAL

Menetluspraktika ülesandeks terapeutilise stomatoloogia alal on:

1) süvendada õppetöö vältel III ja IV kursusel omandatud teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi ning saada juurde kogemusi eelkõige hambahaiguste diagnostika ja ravi alal. IV kursuse VIII semestri lõpetamisel on üliõpilased programmi kohaselt läbi töötanud kaariesehaiguse ja selle tüsistuste - pulpiidi ja periodontiidi, hambakõvakudede mittekarioossete haiguste ja parodondihaiguste peatükid;

2) tutvuda praktika vältel stomatoloogilise abi põhi - liste organisatoorsete küsimustega ja haigete eeskujuliku teenindamise korraga;

3) tutvuda sanitaarharidustöö teostamise moodustega antud raviasutuses ja viima läbi ise sanitaarharidustööd.

VIII semestri menetluspraktikum.

Üliõpilane on kohustatud VIII semestri menetluspraktika vältel töötama subordinaatorina polikliinilisel haigete teenindamisel terapeutilise stomatoloogia osakonnas vähemalt 16 tööpäeva. Üliõpilase poolt teenindatavate haigete arv sõltub neil läbiviidavast diagnostilisest ja ravitöösst, kuid orienteerivalt peab see ulatuma 8-10 haigeni tööpäevas. Üliõpilane viib läbi vastuvõetavate haigete

kompleksse suuõõne-vaatluse ja teostab uuritaval haigel koostöös juhendava arstiga võimaluse korral kõigi esinevate haiguste diagnoosimise. Üliõpilase põhiliseks tööülesandeks kujunegu kaariesehaiguse ja tema komplikatsioonide - pulpiidi ja periodontiidi diagnostika, diferentsiaaldiagnostika ja ravi teostamine. Eelkõige on vaja diferentsiaaldiagnostiliselt eristada hambakaariest teistest võimalikest hambakõvakudede haigustest (hüpoplaasia, fluoroos, kiilutaolised defektid, atüüpilised defektid jne.), et süvendada üliõpilase teadmisi hambakaariesest suhteliselt harvemini esinevate haiguste alal. Edasiselt on üliõpilase tööülesandeks teostada hambakaariese ja selle komplikatsioonide - pulpiidi ja periodontiidi mitmesuguste vormide diagnostikat ja sellest tulenevalt rakendada võimalikult mitmekülgseid ravimeetodeid. Üliõpilase töö mitmekülgsuse saavutamiseks on soovitav juhendajal arstil võimaldada üliõpilasele mõnede haigete eraldamine valikuliselt.

Hambakaariese lokaalse ravi teostamisel on vajalik tehniliste oskuste süvendamiseks ravi läbiviimine erinevatel hammaste pindadel, seejuures ka hambakrooni murdude ravi. Eriline tähelepanu pööratakse sügava kaariese diferentsiaaldiagnostikale (elektroodontodiagnostika) ja medikamentoosse ravi teostamisele pulbi vitaalsuse säilitamiseks. Arvuliselt on nõutav 15 hambal erinevate klasside

kaviteedi prepareerimine ja nende plombeerimine erinevate täidismaterjalidega.

Pulpiidi ravi alal tuleb üliõpilasel läbi viia üksikasjalik haige uurimine, et kindlustada erinevate pulpiidi vormide diferentseerimine. Pulpiidi ravi teostab üliõpilane nii konservatiisel-bioloogilisel meetodil kui ka kirurgilisel meetodil. Bioloogilist kattemeetodit sügava kaariese ja pulpiidi raviks teostab üliõpilane 2-5 hambal. Pulpiidi ravi kirurgilisel meetodil tuleb pearaskus asetada tehniliste võtete viimistlemisele. Üliõpilane peab täielikult omandama pulbi-amputatsiooni ja ekstirpatsiooni tehnika. Sel eesmärgil on vajalik teostada iseseisvalt ravi amputatsiooni-(5 hambal) ja samuti ekstirpatsioonimeetodil (3 hambal). Kirurgilise ravi läbiviimiseks tuleb võimaldada üliõpilasel kasutada anesteesiat. Anesteesia abil ja diatermokoagulatsiooni meetodil peab üliõpilane ravi läbi viima vähemalt 2-3 pulpiitsel hambal.

Periodontiidi ravi alal on üliõpilase tööülesandeks erinevate periodontiidi vormide diagnoosimine, kaasa arvatud röntgenoloogiline uurimine, kusjuures selle tulemused kantakse ka menetluspraktika päevikusse. Periodontiidi raviks kasutab üliõpilane vastavalt haiguse kulule ja ravitava hamba anatoomilistele iseärasustele võimaluse korral erinevaid ravimeetodeid: 1) bioloogilisi, 2) antiseptilisi või 3) füüsikalisi meetodeid. Periodontiidi ravi teostab üliõpilane vähemalt 5-8 hambal, kusjuures tuleb pidada soovitavaks

1-2 hamba ravi teostamist ühel või teisel füüsikalisel meetodil. Tehnilistest võtetest viimistletakse juurekanalite instrumentaalse ja keemilise töötlemise viise ja juuretäidise teostamise tehnikat.

Hambahaiguste diagnostika ja ravi kohta kantakse üliõpilase poolt menetluspraktikumi päevikusse olulisemad anamnestilised ja objektiivse uurimise andmed nii, et need lubavad järeldada püstitatud diagnoosi ja teostatud ravi õigsuse. Andmed hammaste ravi kohta kantakse päevikusse vastavalt teostatud seanssidele. Koondaruandes tuuakse välja pulpiidi ja periodontiidi mitmeseansilise ravi puhul eraldi hambad, millel viidi ravi läbi üliõpilase poolt kõikidel seanssidel, ja hambad, mille ravis teostati üksik ravietapp.

Peale kaariesehaiguse lülitub üliõpilase tööülesannetesse ka parodondi haiguste diagnostika, diferentsiaaldiagnostika ja kompleksravi plaani koostamine ning tutvumine nende haigete dispanseerse teenindamise korraga. Lähtudes kaasaegsetest nõuetest parodontopaatia-haigete teenindamise alal vastavalt raviasutuses olemasolevatele tingimustele, viib üliõpilane läbi üksikasjaliku haige tervisliku seisundi ja suuõõne lokaalse uurimise 2-3 parodontopaatia-haigel, püstitab täpsustatud diagnoosi ja koostab sellele vastava raviplaani. Seoses sellega, et parodontopaatia-haige ravikuur vältab sageli ajaliselt kauem kui üliõpilase töö antud osakonnas, viib üliõpilane läbi vastavalt raviplaanile

mõningaid ravimenetlusi nendele haigetele. Üliõpilane teostab kattude ja kivi eemaldamist hammastelt, suuõõne ja hambaigemetaskute loputusi, medikamentide injektsioone (vitamiinpreparaadid, biostimulaatorid), mitmesugustel meetoditel parodondi massaaži jne.

Uurimistulemused parodontopaatiahaigete kohta kannab üliõpilane menetluspraktikumi päevikusse selliselt, et need lubaksid järeldada püstitatud diagnoosi ja põhjendada teostatavat raviplaani.

Eespool toodud ravitöö teostamise käigus peab üliõpilane tutvuma mõningate kaasaegsete valutustamismeetoditega, mida kasutatakse ambulatoorsetes tingimustes. Üliõpilane peab oskuslikult valdama ka täiendavaid uurimismeetodeid, nagu elektroodontodiagnostika, röntgenograafia ja oskama tõlgendada nende tulemusi. Üliõpilane õpib oskuslikult käsitlema aparatuuri ja instrumente.

Menetluspraktika vältel peab üliõpilane kinnitama oma teadmisi haigete teenindamise organisatoorsete küsimuste alal stomatoloogia erialal. Üliõpilane peab tundma haigete vastuvõtu korda, meditsiinilise dokumentatsiooni vorme ja nõuetekohast täitmist ning säilitamist. Eriti tuleb tähelepanu juhtida töövõimetuse kindlakstegemisele ja selle vormistamise seaduslikkusele ning dispanseersete haigete teenindamise korrale. Üliõpilane täidab igal tööpäeval raviasutuses kehtiva aruandevormi tehtud töö kohta ja töö lõpetamisel osakonnas viib läbi tehtud töö analüüsi. Paralleel-

selt täidetakse üliõpilase poolt iga tööpäeva kohta vastavalt eespool toodud juhenditele menetluspraktika päevik, mis viseeritakse juhendava arsti poolt.

Üliõpilane tutvub antud raviasutuses tehtava sanitaarharidustöö moodustega ja viib läbi iseseisvalt sanitaarhariduslike loengu eelnevalt õppejõu poolt redigeeritud teksti alusel.

IX semestri menetluspraktikum

IX semestril töötavad üliõpilased terapeutilise stomatoloogia erialal 18 tööpäeva. IX semestri lõpuks on üliõpilased lisaks VIII semestril omandatule kuulanud loengud ja sooritanud praktikumid laste stomatoloogiliste haiguste alal. Vastavalt sellele on IX semestri menetluspraktika üheks põhiülesandeks kogemuste täiendamine laste stomatoloogiliste haiguste diagnostikas ja ravis. Peale lasteosakonna või-kabineti teostavad üliõpilased profülaktilisi läbivaatusi ja suuõõne plaanilist sanatsiooni koolieelikutel ja kooliõpilastel, kus nad praktilise töö käigus peavad tundma (pima laste dispanseerimise ja teenindamise organisatoorset struktuuri ja plaanilise sanatsiooni teostamise vorme. Peale laste teenindamise vastava liikuva graafiku kohaselt töötavad üliõpilase ka täiskasvanute terapeutilises osakonnas, kus nad võtavad vastu mitmesuguste hammaste-, parodondi- ja limaskestahaigustega patsiente vastavalt eespool toodud juhenditele (vt. menetluspraktika töö

terapeutilise stomatoloogia alal VIII semestril). Menetluspraktikal võtavad üliõpilased tööpäeva vältel vastu mitte vähem kui 8-10 haiget. Praktiliste kogemuste süvendamiseks peab iga üliõpilane läbi viima järgmisi stomatoloogilisi menetlusi.

Kaariese ravi 30 hambal. Mitmesuguste pulpiidivormide ravi 10 hambal: neist ekstirpatsioonimeetodil ravima 4 hammast, amputatsioonimeetodil 6, seejuures üheseansiliselt anesteesia all ravima 2 ning bioloogilisel meetodil 3 pulpiitset hammast. Periodontiidi ravi teostama 8 hambal, neist ägeda periodontiidiga 3, kroonilisega 5 hammast erinevate meetoditega (bioloogilisel meetodil 3, füsioterapeutilistel meetoditel 2-3).

Parodondi haigustega ravima 5 haiget ja limaskesta haigusi ravima vastavalt võimalusele (soovitav 3-5 haiget).

Kogu töötamise vältel raviasutuses on üliõpilane kohustatud osa võtma seal läbiviidavatest kliinilistest ja teaduslik-praktilistest konverentsidest ning teostama sanitaarharidustööd (vestlused näit. kooliõpilastele, 1 loeng). Üliõpilase töö ja teadmiste kontroll, samuti tema aruandlus tööst teostub analoogiliselt VIII semestriga.

Terapeutilise stomatoloogia osakonnas menetluspraktikal teostatud töö koondaruanne.

.... kursuse üliõpilane ..... ,

1. Vastuvõetud haigete arv .....

2. Hambakaariese ravi vastavalt teostatud preparatsiooni klassidele ja plombeerimiseks kasutatud täidismaterjalidele .....
.....

3. Pulpiidi ravi lõpetatud /üksikute seansside puhul nimetada vastav seanss, mida teostati/ .....

a) konservatiivne-bioloogiline ravi:
aa) kattemeetodil .....
bb) vitaalamputatsioonimeetodil .....

b) kirurgiline ravi:
aa) ekstirpatsioonimeetodil anesteesia abil .....

c) kirurgilise ravi mortaalsel meetodil:
aa) amputatsioonimeetodil .....
bb) ekstirpatsioonimeetodil .....
dd) seejuures diatermokoagulatsiooniga....
.....

4. Peridontiidi ravi lõpetatud /üksikute seansside puhul nimetada vastav seanss, mida teostati/.

a) antibiootikumidega .....
b) antiseptiliste medikamentidega .....
c) füsioterapeutiline ravi .....

5. Parodontopaatia diagnostika ..... ja ravi .....

a) lokaalne ravi .....
b) üldravi .....
c) füsioterapeutiline ravi .....

6. Kattude ja kivi eemaldamine hammastelt .....

7. Gingiviidi ravi .....

Töö analüüs: 1. Visiite tööpäevas:

2. Sellele vastavalt plombeeritud hambaid:

3. Saneeritud haigeid:

4. Ühe hambakaariese raviks tehti visiite keskmiselt: .....

5. Ühe pulpiitse hamba raviks tehti visiite keskmiselt: .....

6. Ühe periodontiitse hamba raviks tehti visiite keskmiselt: .....

7. Lähtudes kaasaja nõuetest anda lühike iseloomustus /analüüs/ pulpiidi ja periodontiidi ravis kasutatud ravimeetodite kohta: .....

8. Peetud sanitaarhariduslikke loenguid ja täidetud muid ülesandeid: .....

Üliõpilase allkiri:

VII. MENETLUSPRAKTIKA ORTOPEEDILISE STOMATOLOOGIA ALAL

Menetluspraktika ülesanded ortopeedilise stomatoloogia alal.

1. Üliõpilaste teoreetiliste teadmiste kontroll ja nende rakendamine praktikasse, ülikoolis omandatud töövõtete süvendamine ja täiendamine - seega üliõpilaste iseseisva töö kogemuste tugevdamine ambulatoorsete haigete ortopeedilisel ravil.

2. Üliõpilaste iseseisva töö kogemuste täiendamine ja süvendamine laboratooriumis hambaproteeside tehnilisel valmistamisel.

Stomatoloogiaosakonna IV kursuse üliõpilastele VIII semestri lõpul ettenähtud 8-nädalasest menetluspraktikast 4 nädala vältel toimub töö stomatoloogia polikliinikute ortopeediaosakondades (hambaproteeside kabinettides). Üliõpilased töötavad ettenähtud 144 töötunnist 96 tundi vältel (16 tööpäeva - vastavalt juhendava arsti töögraafikule) kliinikus ja 48 tunni (8 tööpäeva) vältel laboratooriumis.

IV kursuse üliõpilased on 4 semestri vältel kuulanud loenguid ortopeedilises stomatoloogias programmi kohaselt ja omandanud teoreetilised teadmised hammaste kõvade kudede ja hammaste ridade defektide ning hambutute lõualuude proteesimise, samuti parodondi haiguste ortopeedilise ravi alal. Praktiliselt on omandatud laboratoorse töö põhialused 1 se-

mestri jooksul ja 3 semestri vältel suust mitte-eemaldatavate ja eemaldatavate hambaproteeside kliinilise valmistamise alused.

Menetluspraktika vältel tuleb igal üliõpilasel täita järgmised ülesanded.

Polikliinilisel haigete vastuvõtul uurida haiget ja subjektiivsete kaebuste ja objektiivse leiu alusel püstitada ortopeediline diagnoos, mis peab kajastama morfoloogilisi, fuktsionaalseid ja esteetilisi häireid. Vastavalt diagnoosile tuleb määrata kindlaks proteesimise indikatsioon ja koostada ortopeedilise ravi plaan.

Hammaste kõvade kudede defektide korral teostab üliõpilane kõik proteesimise kliinilised etapid vähemalt 4-1 juhul ja fikseerib köndile 4 krooni (1 metallkroon, 1 plastmasskroon ja 2 fassettkrooni).

Hammasteridade defektidega haigetele tuleb üliõpilasel valmistada 2 mitte-eemaldatavat (sild-) proteesi ja 2 eemaldatavat (partsiaal-) proteesi. Võimaluse korral 1 neist valmistada tugibüügelproteesina. Hambutute lõualuudega patsientidele tuleb valmistada 2 proteesi funktsionaalse jäljendi järgi (1 ülemine ja 1 alumine funktsionaalne jäljend).

Üliõpilane peab valdama ka suust mitte-eemaldatavate proteeside eemaldamise tehnikat ja menetluspraktika ajal eemaldama kas 1 metaalkrooni või silla.

Haiged võtab üliõpilane vastu iseseisvalt. Täidab am-

bulatoorse kaardi, püstitab diagnoosi, koostab ortopeedilise ravi plaani, konsulteerides seejuures juhendavat arsti. Proteeside valmistamise üksikuil ambulatoorseil etappidel tehtud tööd kontrollib juhendaja.

Laboratooriumis osakonnajuhataja poolt määratud hambatehniku juhendamisel valmistab üliõpilane

1 plastmasskrooni

1 fassettkrooni

1 sildproteesi

1 partsiaalproteesi

1 totaalproteesi

Peale eespool toodu tutvub üliõpilane laboratooriumis tugibüügelproteeside laboratoorse valmistamise käiguga ja kulla ning terase (kroonkoobalt) valamise tehnikaga.

Menetluspraktika vältel tutvub üliõpilane ortopeediaosakonna ja selle laboratooriumi tööga, seadmetega, varustamisega, peamiste materjalidega, eeskirjadega väärismetallidega töötamisel, meditsiinilise dokumentatsiooni, arvestuse ja aruandlusega.

Menetluspraktika edukaks kulgemiseks on soovitav, et üliõpilastele võimaldataks programmis ettenähtud laboratoorse töö ulatuses teha proteese patsientidele, keda nad võtavad vastu ambulantsis. Laboratoorseks tööks ettenähtud tunnid (48 tundi) tuleks ära jaotada kogu ortopeediaosakonnas töötamise ajale vastavalt vajadusele.

Koondtabel ortopeedilises stomatoloogias

.... kursuse üliõpilane .....

I. Ambulatoorsete haigete ortopeediline ravi

1. Visiitide arv
2. Valmistatud proteeside arv (eemaldatavad ja mitte-eemaldatavad kokku)
   a) metallkroone .....
   b) plastmasskroone .....
   c) fassettkroone .....
   d) tihvthambaid .....
   e) partsiaalproteese .....
   f) tugibüügelproteese .....
   g) totaalproteese .....
      neist funktsionaalse jäljendi järgi
      ülemisi .....
      alumisi .....
3. Proteeside kliinilise valmistamise üksikute töö-etappide arv (välja arvatud töö proteeside valmistamisel, mis tehti algusest kuni lõpuni)
   a) konsultatsioone (diagnoos + ravi plaan)
   b) anatoomilisi jäljendeid
   c) funktsionaalseid jäljendeid
   d) hambumusi
   e) hammastega proove
   f) proteeside suhu asetamisi
   g) proteeside seadmisi
   h) hambaköndi preparatsioone
   i) kroonide proove (silla, fassettkrooni, tihvt-hamba valmistamise käigus)
   j) mitte-eemaldatavate proteeside hambaköntidele fikseerimisi (kroon, tihvthammas, sild)
4. Muud tööd
   a) plaatproteesi parandusi:
      proteesi murre .....
      hamba või klambri juurdepanek .....

b) kroonide eemaldamisi

II. Laboratoorne proteeside valmistamine

1. Valmistatud proteeside arv .....
   a) metallkroone .....
   b) plastmasskroone .....
   c) fassettkroone .....
   d) tihvthambaid .....
   e) sildu .....
   f) partsiaalproteese .....
   g) totaalproteese .....
2. Üksikute laboratoorse töö etappide arv .....
   a) jäljendite väljavalamisi ja mudeli korrektsioone ...
   b) individuaallusika valmistamine .....
   c) hambumusvallide ja baasise valmistamine .....
   d) mudelite oklutaatorisse või artikulaatorisse kipseerimisi .....
   e) hammaste ülesladumisi:
      partsiaalproteesi .....
      totaalproteesi .....
   f) sillakeha modelleerimine .....
   g) proteesi detailide kokkujootmine .....
   h) proteeside küveteerimine ja polümeriseerimine .....
   i) valmis proteesi väljatöötamine ja poleerimine:
      plastmassproteese .....
      metallproteese .....
3. Muud tööd.

Üliõpilase allkiri:

VIII. MENETLUSPRAKTIKA KIRURGILISE STOMATOLOOGIA ALAL

Toimub stomatoloogia polikliiniku kirurgiaosakonnas või rajoonihaigla polikliiniku stomatoloogiaosakonna kirurgiakabinetis. Stomatoloogia polikliinikus, kus ei ole eraldatud kirurgiaosakonda, toimub menetluspraktika kirurgilise stomatoloogia alal segavastuvõtu korras (terapeutilise ja kirurgilise stomatoloogia alal kokku 24 päeva).

Üliõpilane töötab VIII semestri lõpul menetluspraktika ajast kirurgiaosakonnas 8 päeva.

IV kursuse üliõpilased on eelnevalt teoreetiliselt ette valmistatud kolme semestri loengumaterjaliga kirurgilises stomatoloogias. Teoreetiline ettevalmistus hõlmab ekstraktsiooniõpetust, odontogeenset põletikku näo-lõualuude piirkonnas ning hea-ja pahaloomulisi tuumoreid.

Praktiline ettevalmistus on toimunud kolme semestri vältel, sellest üliõpilased on töötanud haigetega õppejõu juhendamisel 2 semestrit.

Üliõpilased on teostanud tüüpilisi ekstraktsioone kõigi hambagruppide osas. Atüüpilistel ekstraktsioonidel ja retineerunud hammaste eemaldamisel on üliõpilased IV kursusel assisteerinud õppejõule.

Odontogeense põletiku ravi on üliõpilased läbi viinud

ambulatoorsetel haigetel (suusiseste abstresside ja infiltraatide avamine).

Üliõpilased on VIII semestri praktikumidel jälginud üksikute healoomuliste tuumorite (tsüst, epulis, papilloom) operatiivset ravi.

Menetluspraktika pearõhk on asetatud hammaste ekstraktsioonitehnika täiustamisele, odontogeense põletiku diagnostika ja diferentsiaaldiagnostika kvaliteedi tõstmisele.

Soovitav on tööaeg jaotada nii, et 7 päeva teostab üliõpilane hammaste ekstratsioone ja odontogeense põletiku ravi, ühe tööpäeva vältel assisteerib ambulatoorsetel operatsioonidel.

Juhendav arst peab üliõpilasele võimaldama läbi viia menetluspraktika programmis ettenähtud ülesanded, eraldades algul haigeid valikuliselt, lihtsamate ravivõtete teostamiseks. Juhendaja arst kontrollib alati diagnoosi õigsust, raviplaani ja ravitöö kulgu. On soovitav, et juhendav arst enne ravi alustamist kontrollib, kas üliõpilane tunneb teoreetiliselt vastava menetluse läbiviimise tehnikat, kas tal on selleks vajalikke teadmisi topograafilises anatoomias jne.

Tööpäeva vältel võtab üliõpilane vastu 7-8 haiget.

Diagnoosi panemisel on oluline, et üliõpilane teostaks võimalikult suure hulga faktide analüüsi, toetudes anamneesile, inspektsioonile, palpatsioonile, röntgenogram-

mi leiule. Hammaskonna täpse staatuse kõrval õpib üliõpilane tundma patoloogilisi muutusi suulimaskestal, mis viitavad üldhaigestumistele, samuti võtma seisukohta, kas antud juhul hammaste patoloogia võib mõjustada üldorganismi seisundit - olla koldenakkuse allikaks, esile kutsuda naaberelundite haigestumist või mitte.

Tööpäeva vältel viib üliõpilane läbi 6-7 hamba ekstraktsiooni (diagnoos krooniline või akuutne periodontiit, osteomüeliit või parodontopaatia). Tüüpilised ekstraktsioonid on üliõpilane kohustatud lõpetama iseseisvalt, kasutades juhendava arsti nõuannet ekstraktsioonitehnika täiustamisel või separatsioonimeetodi valikul. Atüüpilised ekstraktsioonid viib üliõpilane läbi arsti juhendamisel või assisteerides juhendajale arstile. Enne ravi algust selgitab üliõpilane välja, kas ei esine ekstraktsiooni vastunäidustusi, ülitundlikkust injektsiooni lahusele (vajaduse korral viib läbi proovi).

Ekstraktsioonijärgsetest tüsistustest

Üliõpilane tunneb alveoolipõletiku ja traumaatilise neuriidi sümptoome ja viib ravi läbi kolmel alveoliidijuhul.

Ekstraktsioonijärgse verejooksu ravi võtetest kasutab üliõpilane kohalikku mehaanilist ravi ja üldravi ühel haigel.

Ägeda ja kroonilise osteomüeliidi ravis on oluline odontogeense põletiku diagnostikakvaliteedi omandamine.

On vajalik tundma õppida ägeda periodontiidi kui algava osteomüeliidi kliinilisi sümptoome, kulu kvantitatiivset erinevust osteomüeliidist, õppida valima õiget kirurgitaktikat vastavalt haige üldseisundile, hambagrupile ja proteesimise näidustustele. Üliõpilane peab menetluspraktika vältel täiendama teoreetilisi teadmisi ja koguma kliinilise materjali põhjal kogemusi, et diferentsida odontogeenset osteomüeliiti submaksilliidist, haimoriidist, adenoflegmoonist, spetsiifilistest põletikest ja lõualuude kasvajatest.

Menetluspraktika vältel teostab üliõpilane vähemalt kolme akuutse osteomüeliidi ravi (abortiivselt kulgeva), teostades subperiostaalse või submukoosse abstsessi või infiltraadi avamise, hamba ekstraktsiooni ja määrates medikamentoosse ravi.

Ambulatoorsetel operatsioonidel assisteerib üliõpilane 3-5 korral, nagu epulise, papilloomi ekstsisioon, tsüstioperatsioon, tipuresektsioon, igeme ekstsisioon perikoronariitide korral, biopsia ekstsisiooni või ekskohleatsiooni teel ja lahastamine hammaste trauma korral.

IX semestri menetluspraktika kirurgilise stomatoloogia alal

IX semestri lõpul töötavad üliõpilased kirurgilise stomatoloogia alal 6 tööpäeva. IX semestri lõpuks on üliõpilane lisaks eelmistel semestritel omandatule kuulanud loengud näo-lõualuude piirkonna traumatoloogiast ja praktikumidel omandanud esmaabilahaste ja lihtsamate jäävlahaste valmistamise tehnika.

Menetluspraktika vältel võtab üliõpilane vastu vähemalt 60 haiget. Praktiliste kogemuste süvendamiseks peab üliõpilane läbi viima järgmisi kirurgilisi menetlusi:

1. H a m m a s t e e k s t r a k t s i o o n e täiskasvanutel lokaalse anesteesiaga 50 , lasteosakonnas või koolis segavastuvõtu korras piimahambaid 10.
2. S u u s i s e s t e a b s t s e s s i d e ja i n f i l t r a a t i d e avamisi 2 - 3.
3. Alveoliitide ravi konservatiivsel ja kirurgilisel meetodil 2 - 3.
4. Ekstraktsioonijärgsete verejooksude lokaalset ja üldravi ühel juhul.
5. Perikoronariitide konservatiivset ravi ühel juhul, kirurgilist ravi igemelapi intsisiooni või ekstsisiooni teel ühel juhul.

6. Hammaste trauma korral alumiiniumtraat lahaste direktse valmistamise ja lahastamise, alalõualuu murdude korral esmaabilahaste (intermaksillaarsed traatligatuurid) valmistamise ja fikseerimise 1 - 2 juhul.
7. Assisteerib 5 - 6 ambulatoorse operatsiooni juures, nagu atüüpiline hammaste ekstraktsioon, juuretipu resektsioon, hammaste replantatsioon, parodontopaatia kirurgiline ravi. Üliõpilase töö ja teadmiste kontroll, samuti tema aruandlus tööst toimub analoogiliselt VIII semestriga.

Kirurgilise stomatoloogia osakonnas menetluspraktikal teostatud töö koondaruanne.

..... kursuse üliõpilane .....

1. Vastuvõetud haigete arv:
2. Ekstraktsioonid:
   a) tüüpilised .....
      a) jäävhambad .....
      b) piimahambad.....
   b) atüüpilised.....
3. Alveoliitide ravi:
4. Ekstraktsioonijärgsed verejooksud:
5. Injektsioonijärgsete tüsistuste ravi:
6. Osteomüeliitide ravi:
   a) avatud suusiseseid abstsesse, infiltraate koos hamba ekstratsiooniga (hammas ära märkida).....
   b) avatud suusiseseid abstsesse, infiltraate ilma hamba ekstraktsioonita (hammas ära märkida) .....
7. Perikoronariitide ravi:
   a) konservatiivne.....
   b) kirurgiline (igemelapi intsisiooni teel) .....
8. Lahastamine hammaste trauma korral:
9. Assisteeritud operatsioonidel:
   tsüstioperatsioon ....., papilloomi, fibroomi ekstsioon ....., tipuresektsioon ..... jne.
10. Töövõimetuslehtede vormistamine.....
11. Osakonna kvalifikatsioonitõstmise loengust, seminarist osavõtt (teema):
12. Muud tööd:

Üliõpilase allkiri:

Menetluspraktika juhendi koostamisest võtsid osa:
TRÜ Arstiteaduskonna stomatoloogia kateedri juhataja dots. N. Vihm, assist. L. Tigas, assist. A. Kõdar.

ИНСТРУКЦИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОЙ ПРАКТИКИ
ДЛЯ IУ И У КУРСОВ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ОТДЕЛЕНИЯ
МЕДИЦИНСКОГО ФАКУЛЬТЕТА

На эстонском языке

Тартуский государственный университет
ЭССР, г. Тарту, ул. Юликооли, I8

Vastutav toimetaja L. Tigas
Korrektor A. Tõldsepp

==========

TRÜ rotaprint 1970. Paljundamisele antud 23. XI 1970.
Trükipoognaid 2,0. Tingtrükipoognaid 1,86. Arvestus-
poognaid 1,3. Trükiarv 300. Paber 30x42.1/4.
Tell. nr. 934.

Tasuta

Tasuta